

SUPREMUL ARGUMENT – NEPĂRTINITOAREA ISTORIE

Odată cu apariția lucrării *Istoria Rusiei. Kratki kurs**, scriitorul Ion Iachim apare într-o nouă ipostază - cea de analist și filosof al istoriei cum, pe drept cuvânt menționează în prefață savantul Anton Moraru: „Ion Iachim va prefera în această carte nu numai tenta istorică, sarcasmul gândirii critice, dar și **detaliul documentar**, cu propria lui flacără dramatică, efectul automatizat al realului obiectiv, dublarea acțiunilor narative în spațiu și în timp, prin valorificarea documentului și interpretarea lui artistică”.

Îmbinarea fericită a talentului de prozator cu cea de cercetător în domeniul istoriei naționale și universale, plus acea doză specifică, fină dar șfichiuitoare ironie fac din *Istoria Rusiei* o veritabilă desfătare spirituală.

Precizăm: „desfătare” în sens pur estetic, deoarece mai puțin e vorba aici de o „petrecere” și mai mult de drama istoriei noastre, a altor popoare ce gem sub chirza ciubotei rusești, de răscolirea răniilor sângerânde a ocupației imperialiste moscovite.

Meditând asupra celor citite, asupra chintesenței intrinsece a tezilor expuse și demonstrate cu lux de amănunte, nu poți să nu-ți amintești de o judecată a

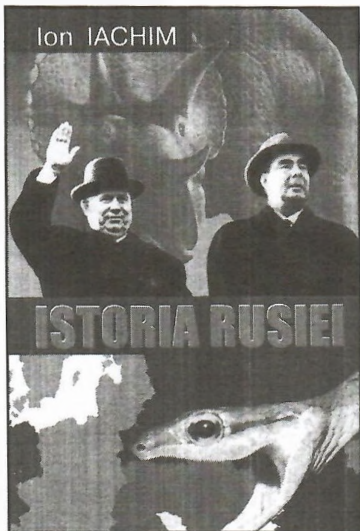
amiralului N. S. Mordvinov, care în toila negocierilor de pace de la Giurgiu-București (1811-1812), într-un memoriu adresat lui Alexandru I, opunându-se tendințelor expansioniste rusești, atrăgea atenția augustului său suveran **că vitală, esențială pentru politica țarismului ar fi nu acapararea de noi și noi teritorii (granița cu Imperiul Otoman pe Dunăre), ci munca edificatoare, civilizatoare pe întin-surile nesfârșite ale imperiului, existente la acea dată.**

Același gând l-a exprimat în corespondența sa cu A. Pușkin un alt lucid gânditor și filosof, P. Ceadaev, acest Saharov al sec. al XIX-lea:

„Vorbindu-se despre Rusia s-ar crede ca e vorba de un fel

de stat ca multe altele, ceea ce nu corespunde realității... Rusia, contrar tuturor legilor de conviețuire umană, **merge numai în direcția subjugării de sine și a subjugării tuturor popoarelor vecine”.**

Predici în pustiu! Timp de peste trei ani, cât au durat negocierile ruso-turce, generalii și diplomații lui Alexandru I doar sub amenințarea invaziei franceze au consimțit, în sfârșit, ca noua graniță între marile imperii să nu treacă nici pe Dunăre, nici pe Siret, ci... doar pe Prut.

Relevant, dacă vreți autodemascator, este mesajul rescriptului lui Alexandru I cu ocazia semnării Păcii de la București. Parcă justificându-se, lăudându-se cu rezultatele unui război sângeros de șase ani (1806 - 1812), el aduce la cunoștința supușilor, că „a alipit” - vorba lui Ion Iachim - o regiune bogată și întinsă - Basarabia, *ergo* jertfele de sânge ale poporului rus (oare numai?) n-au rămas nerăsplătite. Adevărat: după „alipire” hoardele de cinovnici, militari au fost răsplătite darnic de către țar - moșii întinse de la 1000 la 20.000 de desetine de pământ, afară de salariile grase, stoarse din sudoarea celor „alipiți”. Nici de-a mirării, că încă mulți ani după ocupația muscălească din 1812 românii basarabeni se îndreptau cu miile peste Prut, fugind de „binefacerile” „creștinilor ruși” la „păgânii” turci.

Fapt ce l-a determinat pe Alexandru I să emită în aprilie 1816 un rescript special, adresat Mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni și sârmanilor pământeni, în care le promitea marea cu sarea, să limiteze abuzurile noii, „milostivei, creștinei” administrații asupra blândului popor „eliberat”.

Ion Iachim nu se mărginește la aprecieri subiective, el recurge la documente, mărturii, invocă argumentul suprem - **Istoria nepărtinitoare.**

O remarcă nu de ultim ordin: nu doar țarismul cu aparatul lui ideologico-diplomatico-militar e afectat până în măduva oaselor de morbul expansionismului. Minți luminate - istorici (Karamzin, Soloviev, Kliucevski, Tarle), scriitori, fețe bisericești - patriarhi, mitropoliți, episcopi, profesori universitari, alți reprezentanți ai elitei intelectuale rusești etc. se erijează în rolul de părinți spirituali ai doctrinei ruse de acaparare, de jaf al popoarelor limitrofe.

Abandonând limbajul patetico-satiric, autorul nostru recurge și la calculul matematic: „După cum ne indică Felix Lurie, Rusia, doar în 70 de ani (1463-1533), în urma războaielor de cucerire, și-a lărgit teritoriul de la 430 mii de km² până la 2.800.000 km². Adică s-a lățit, într-o viață de om, de 6,5 ori” (*Istoria Rusiei*, pag. 34).

Simptomatic, în albia celor menționate mai sus, e capitolul consacrat lui A. Pușkin, acest ideolog, apologet tipic al tendințelor mai sus menționate - de expansiune, șovinism, orgoliu velikorus. Ion Iachim pune accentul anume pe atitudinea disprețuitoare, de sus, a poetului față de poporul autohton, ce-i acordase ospitalitate timp de trei ani. Completând remarcă de mai sus, vom sublinia că atitudinea suveran-șovină a acestui bard nu se mărginește la noii „alipiți”.

Justificând (era de datoria lui, nu-i așa?) înăbușirea în sânge a revoluției naționale polone din 1830-1831, Pușkin scrie poezia *Klevetnikam Rossii* (Către calomniatorii Rusiei) în care respinge vehement criticile Europei la adresa barbariei manifestate de opresori, motivându-și poziția prin aceea că polonezii sunt slavi ca și rușii, și prin urmare, masacrele comise de „frații mai mari” sunt, simplu, nu-i așa? - „simple certuri de familie”...

Kratki kurs pune punctul pe „i” într-o problemă a istoriografiei ruse (și nu doar ruse - vezi *Istoria integrată* băgată pe gât tinerei generații din Rep. Moldova), mai exact a mitologiei panslavismului, care trata creșterea Rusiei, expansionismul rus ca pe un dat, *Deus ex machina* - de parcă imperiul ar fi căzut cu hârzobul din cer, de parcă n-ar fi fost vorba de zeci și zeci de războaie sângeroase de cucerire, de dispariția prin deznaționalizare, asimilare, alcoolizare a atâtor popoare, etnii.

Mai grav e că și Europa, comunitatea mondială, elitele din Vest, ignorând adevărul gol-goluț, începând cu un Voltaire, harnicul corespondent și admirator al Ecaterinei a II-a, au adoptat mitologia panslavistă, orbi și surzi la realitățile crunte ale unui trecut mai depărtat, mai apropiat și - se putea altfel? - chiar la un prezent, aici, în granițele noastre, în Georgia, Armenia și nu numai.

Cititorul acestei *Istorie a Rusiei* va fi de acord cu aprecierea pe care o dă prefațatorul, profesorul-savant Anton Moraru: „Ion Iachim a arătat cu adevărat

că legendele rușilor sunt numeroase, și, după opinia sa, **ridicole**, deoarece prin aceste legende istoriografia rusă a apărut politica expansionistă a clasei politice rusești, timp de peste 1200 de ani” (op. cit., pag. 6)

Ar rămâne de adăugat aici, că același delict comite istoriografia rusă și azi.

Vorba unui mare patriot moscovit: „Rușii sunt cel mai războinic popor: cel mai mare tun, Țar-Pușka le aparține. Și cel mai mare poet – Pușkin - e tot rus”...

Prof. Constantin BOBEICĂ

P. S. - Gabriel Liiceanu, în *Ușa interzisă* (pag. 329) îl citează pe binecunoscutul filosof rus, desidentul VI. Bukovski, dintr-o conferință la „Europa Liberă” despre epoca ce a început după prăbușirea comunismului. Bukovski o numește superb: „epoca încorporării monstrului”. „Aceasta e soluția pe care a găsit-o Vestul pentru a pune capăt războiului rece. Iar încorporarea monstrului în restul lumii, a avut loc cu prețul uitării trecutului (...). Ceea ce mă sperie în această tehnică de încorporare a monstrului, este absorbția tel quel (fr. „neschimbat, așa cum este”) a structurilor care prelungesc trecutul, a celor care au controlat și controlează totul, fără ca ei să fie controlați”.

Posibile semne de întrebare (referindu-ne la realitățile din Rep. Moldova), vis-à-vis de enunțurile lui Bukovski, citate de G. Liiceanu?

P. P. S. – Ni se pare semnificativ acest amănunt: *Istoria Rusiei*... prof. Ion Iachim o dedică scriitorului Theodor Codreanu din Huși, un eminent cercetător al literaturii române și universale, un prieten de excepție al intelectualilor noștri. Prin publicistica sa, Th. Codreanu spune niște mari adevăruri despre Basarabia și astfel el o apără – cu eleganță, dar și cu tărie – de toți cei care continuă să ne umilească prin minciuni, falsuri, perfidie, tertipuri... Iar cele mai multe șicane și neadevăruri, din păcate, vin de la Răsărit.

C. B.

*Ion Iachim. *Istoria Rusiei : Kratki kurs* / Pref. dr. hab. prof. univ. Anton Moraru. – Chișinău. : Pontos, 2006. – 136 p.